

AANHANGSEL ERICA 4/79.

JAARVERGADERING VAN DE WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSSEN.

Waar: in MALPERTUUS, Vossenbergsstraat, Hasselt.

Wanneer: 12 JANUARI 1980.

Hoe bereiken????

Vanuit Genk rijdend naar Hasselt. Aan het IMES-vliegtuig linksaf Bievennestraat, Vossenbergsstraat rechtsaf....Malpertuus.

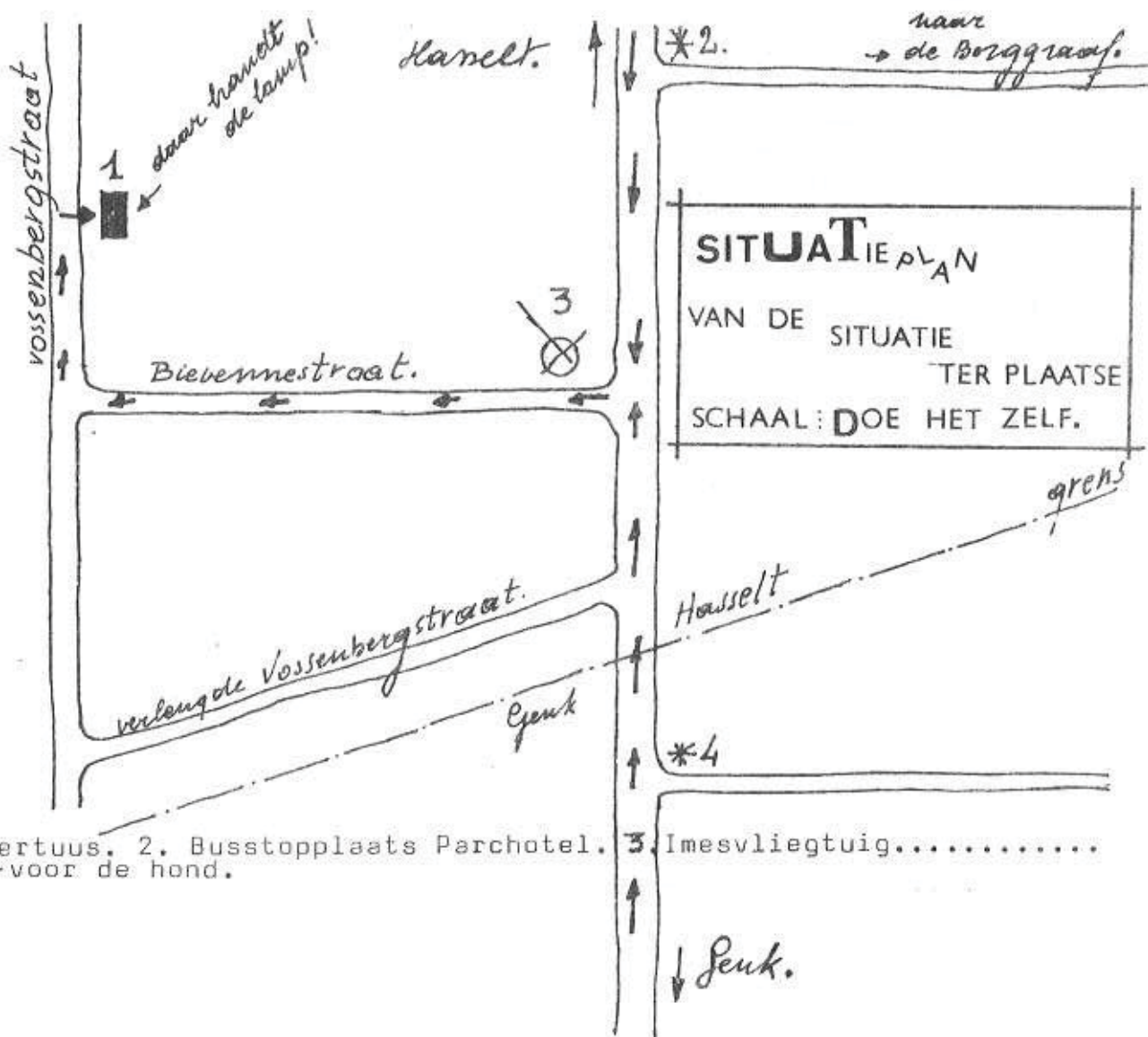
Vanuit Hasselt of Zonhoven: aan de brug over het Albertkanaal afdraaien naar Genk. Aan het IMES-vliegtuig rechtsaf: Bievennestraat, Vossenbergsstraat rechtsaf.....Malpertuus.

Vanaf de E-39: afrit Hasselt-West nemen. Rijden in de richting van Genk naar Hasselt. Zie boven.

Per trein tot Hasselt Station.

Autobus Hasselt-Genk nemen. Vragen om te stoppen aan het Parchohotel. Rechtdoor gaan in de richting van Genk. Tot aan het IMES-vliegtuig. Bievennestraat rechtsaf, Vossenbergsstraat rechtsafMalpertuus. Alles samen een wandeling van 1 KM.

ZORG VOOR EEN VOLLE WAGEN OF KOM MET HET OPENBAAR VERVOER.

1. Malpertuus. 2. Busstopplaats Parchohotel. 3. IMESvliegtuig.....
4. Beem voor de hond.

PROGRAMMA VAN DE JAARVERGADERING WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSEN.

10.00 uur: Wandeling met Willy Barthels.

Laten we samen genieten van en kijken naar de silhouetten van de bomen, de botten, de paddestoelen, de wintergasten, enz....samen de stilte ondergaan, de rust, de geborgenheid van het ingekapseld winterlandschap. Samen....voor de eerste keer in het nieuwe jaar.

12.30 uur: Pic-nic in Malpertuus.

We delen onze zelfmeegebrachte boterhammen in een gezellige pic-nic bij een heerlijk warm soepje of een geurende tas koffie, waarvoor door Nonkel René zal worden gezorgd.

14.00 uur: Jaarvergadering in Malpertuus.

Welkom door voorzitter Roger Schoebben.

Evaluatie van de activiteiten door Cécile Ulenaers.

Finantieel verslag door Cécile Ulenaers.

Voorstelling van de vormingsactiviteiten door Hugo Vanderlinden.

gelieve bij de opstelling van je wandelpapierke rekening te houden met dit programma.

Inleiding tot het vormen van gespreksgroepen.

Naar aanleiding van de toespraken, gehouden door de voorzitter van NAL en een der medewerkers van het Lisec op de jaarvergadering van 1979 en een reactie van Paul Strijkers in de CVN-krant willen wij een samenspraak houden over de discussiestof, die in deze toespraken vervat lagen.

Iedere aanwezige wordt dan ook verzocht, bijgevoegde reproducties door te nemen, zodat iedereen ingeleefd is en er iets uit de bus kan komen.

Pauze voor een babbeltje.

Vorming voor gespreksgroepen.
gesprek.

Besluitvorming door de groepen en de voorzitter.

Voorstelling van plaatselijk milieugroepsleiders aan de nieuwe natuurgidsen van Maasmechelen.

Rondvraag naar van alles en nog wat, maar hoofdzakelijk naar suggesties voor de viering van het 10-jarig bestaan van de werkgroep.

Koffietafel met biologisch gebak, aangeboden door de Werkgroep.

Gezellige babbel onderen.

-----hier afscheuren-----

Invulstrookje: opsturen secr. vóór 12/1/80 of afgeven op de jaarvergadering.

NAAM GIDSTEL

.....

TWEDE GIDS

NAAM GEBIEDGEMEENTE

SOORT BIOTOOP

DATUMUUR

PLAATS SAMENKOMST (duidelijk omschrijven a.u.b.)

.....

(vb. ook)WIJK OF VROEGERE GEMEENTE

FUSIEGEMEENTE

(wie ERICA niet graag verknipt kan deze gegevens ook overschrijven)

PLEIDOOI VOOR MEER EENHEID IN DE NATUURBESCHERMING VAN LIMBURG.

*****door Leon Bergmans.*****

Op 2 december 1978, de dag dat de lichting van Bokrijk werd gediplomeerd, ging te Mechelen onder de impuls van de BBL, de derde ontmoetingsdag door van de Natuuractiegroepen in Vlaanderen.

Het geheel der uiteenzettingen wees uit, dat in het Vlaamse land ernstig werk wordt verricht op het vlak van de Natuurbescherming. Denken wij aan het Groencomitee Destelbergen, de vzw Durme zonder onze Limburgse actiegroepen te vergeten.

Maar: ook de algemeen bevestigde bevestiging kwam naar voor, dat in Vlaanderen de politieke wil totaal ontbreekt om aan natuur- en milieubescherming te doen. Met andere woorden: de natuur- en milieubescherming is er tot heden toe niet in geslaagd een greep te krijgen op het politieke beleid ter zake.

De gevolgen zijn dan ook navenant: een degeneratie van het leefmilieu; onleefbare steden, gelidtekende dorpen, een aangetast platteland, 300.000 werklozen en evenveel gefrustreerden, een jeugd zonder toekomst, afgetakelde natuurgebieden, uitgeholde gewestplannen enz... Kortom, we staan nog nergens.

Dat is niet alleen geldig voor Vlaanderen, maar helaas ook voor Limburg. De oorzaak hoeft niet ver te worden gezocht, de diagnose is eenvoudig: er is een gebrek aan politiek-maatschappelijke interesse enerzijds en een gemis aan zowel geestelijke als organisatorische eenheid anderzijds. Woorden genoeg, maar geen daden.

Er is eerst en vooral het grote gebrek aan politiek-maatschappelijke interesse. Politiek interesseert de natuurbeschermers nauwelijks, om niet te zeggen helemaal niet...tenzij er persoonlijke belangen mee gemoeid zijn. Het gevolg daarvan is, dat de politieke roegangers zich als maar minder bedreigd voelen en onvertoorbaar verder knoeien. En dat ten koste van de menselijke samenleving en het individu enerzijds en de financiële glorie van de partij en haar lakenuitdelers anderzijds.

Men is er in deze hoogontwikkelde maatschappij in geslaagd, de basis totaal onmondig te maken door haar elk zelfstandig denken en inzicht te ontnemen. Via spitsvondig opgezette publicitaire systemen en volksmisleidende slogans heeft men het klaargespeeld, in plaats van het individu te leren denken,; het te laten reageren in functie van de principes en de geest van de politieke reclame.

Daarbij komt nog de politieke verzuiling, die als een sluipend gif doordringt tot de verste hoeken van de samenleving, tot in de kleinste organisatie en die elke spontane behoefte aan culturele ontplooiing de kop indrukt, zoniet onmogelijk maakt, tenzij er de zegen van de politieke partijen op rust natuurlijk.

De uitslagen van de laatste verkiezingen zijn nog maar pas verteerd en zonder van deze rede een politiek betoog te willen maken, moeten mij toch enkele dingen van het hart.

Het bedroeft mij vast te stellen, dat politiekers als D'Hoore, die enkele maanden geleden de Limburgse groene toekomst verkocht en verkwaanselde voor een ministerportefeuille, er niettemin in geslaagd is nog 7000 voorkeurstemmen meer te halen.

Dat stemt tot nadenken. Het wil zeggen, dat het duurzame plicht is van ieder die begaan is met het leefmilieu, zich de vraag te stellen, in hoever wij daar persoonlijk medeverantwoordelijk voor zijn. Vooral door onze passieve houding, door ons niet geïnteresseerd zijn voor de politiek en haar gevolgen.

Het is zonder meer onze plicht aandacht te hebben voor de gedragingen en de beslissingen van hen die zich politiekier noemen, van hen die verantwoordelijk zijn voor ons aller leefmilieu. Meer nog: ik ben ervan overtuigd, dat wij de plicht hebben te ageren tegen milieuvijandige politici. Niet alleen in de tijd rond de verkiezingen, maar elke dag, op elke plaats, tegenover gelijk wie die als een milieuknoeier optreedt.

Het is de hoogste tijd, dat wij het kleed van de koorknaap afleggen en dat we de malienkolder omgorden. Ook Jeanne D'Arc droeg de malienkolder en droeg het zwaard. Ze werd er voor verguisd, want ze bediende de belangen van de hoge heren niet. Niettemin deed ze haar plicht tot de laatste snik.

Laat ons aan haar een voorbeeld nemen. Slechts indien wij bewust naar voren treden, scheppen wij het noodzakelijk klimaat voor een milieubeleid. Pas daarna kan men overgaan tot het realiseren van een tweede belangrijke opdracht: het bewerkstelligen van een geestelijke en organisatorische eenheid binnen de natuurverenigingen.

Beide waarden: politiek-maatschappelijke interesse en eenheid dienen vervuld om een werkelijke greep te krijgen op het beleid ter zaken. Greep krijgen betekent: de middelen in de hand hebben om bij te dragen tot het opbouwen van een maatschappij naar mensenmaat. Het betekent: het bewerkstelligen van een ecologisch gericht beleid in zijn breedste betekenis.

Wanneer wij het hebben over eenheid, denken wij gewoonlijk aan een organisatorische eenheid. Nochtans betekent het woord veel meer. Streven naar eenheid betekent oog hebben voor de tweeledige vorm waaruit zij bestaat.

Ook in de natuur komt deze dualiteit voor. Wij vinden er zowel de geestelijke als de structurele eenheid. De ene kan niet zonder de andere. Zowel in het plantenrijk, als het dierenrijk komt die gemeenschappelijke eenheid, die bindende kracht voor. Weliswaar uitgedrukt in verschillende fysiologische, plantaardige en dierlijke verschijnselen, maar de eenheid blijft bestaan. Daardoor precies is de natuur in evenwicht en oefent ze een zo heilzame werking uit op haar omgeving, op het menselijk welzijn en op het leefmilieu.

Meer eenheid eist dus de aandacht voor twee elementen. Het is ondenkbaar, zich een slagvaardige milieubeweging voor te stellen, zonder dat deze beschikt over een geestelijke draagkracht. Slechts wanneer zij werkelijk doordrongen is van één geestelijke overtuiging, pas dan kunnen wij verder bouwen aan de uiterlijke verschijningsvorm: nl: de milieubeweging als organisatie in zijn geheel.

Laten wij ons verenigen, laten wij de handen in elkaar slaan, laten wij aan dezelfde koord trekken en meer naar voor treden als groep. Laten wij onze persoonlijke belangen en twisten opzij zetten voor één gemeenschappelijk denkbeeld. Laten wij optreden als een georganiseerde basisbeweging met een wisselwerking van onder naar boven en van boven naar onder. Allen met één-zelfde doel voor ogen: het behoud van wat er nog overschiet.

Zoals bij de politiekers de wil ontbreekt om aan echt natuurbeleid te doen, zo ontbreekt ook bij velen onder ons de geestelijke instelling om tot meer eenheid te komen. Wij denken te veel aan onszelf, rekenen nog teveel, wegen nog teveel af. Nochtans is de filosofie van de eenheid de eerste vereiste om ons doel te bereiken. De geschiedenis heeft daar meerdere voorbeelden van gegeven.

Nooit zijn er op Limburgs grondgebied zoveel natuurschendingen geweest als de laatste twee jaar. En dat precies op die plaatsen, waarop bij Koninklijk besluit beschermende maatregelen rusten in de vorm van een gewestplan, een klasseringsbesluit, of noem maar op.

Dat is geen vreemd verschijnsel, in tegendeel. Het bewijst alleen maar dat de gewestplannen systematisch worden uitgehold en dat de verantwoordelijke politici geen enkele milieubewuste politiek voeren. Meer nog: zij distancieren zich gewoon en ontduiken op alle mogelijke manieren hun verantwoordelijkheid. En dat ligt alleen aan ons. Als wij ons verenigen kunnen we druk uitoefenen en anders verandert er niets.

Het komt er dus op aan dat wij ons moreel wapenen en ons verenigen. Het is daarom meer dan nodig, dat wij dieper ingaan op de essentie binnen de milieubeweging en er consequent gevolg aan geven door op een bewuste manier naar buiten te treden. Indien wij die overtuiging niet kunnen opbrengen, dan zullen wij binnen heel korte tijd als natuurgids overbodig zijn. Limburg zal geen biotopen meer hebben om ze aan de mensen te tonen.

verslag-gever: Jef Leijssen.
overname uit Erica, nr. 1/79.

OOK DE MENSEN ZOU IK LIEFST VERGETEN, ZONIEK NEGENTIENDEN ERVAN OPKOP-
PEN ZOALS DAAR ZIJN: MILITAIRES, WAPENFABRIKANTEN, MACHTSWELLUSTELIN-
GEN, VOEDSELVERVALSERS, NATUURSCHENNERS, VOGELVANGERS, DIERENBEULEN
TOT GINA LOLLOBRIGIDA TOE, DIE ZICH LIEFST TWEE TIJGERMANTELS TEGELIJK
AANSCHAFT, TERWIJL IEDEREEN WEET DAT IN INDIA DE TIJGERS OP HUN LAAT-
STE BENEN LOPEN

Rik Poot.

amaai.

DE TAAK VAN DE NATUURGIDS VANDAAG.

*****door Jan Gabriels*****

Naar aanleiding van de recente toename van het aantal natuurgidsen, dat nu de 300 benadert, mogen we ons toch wel enige vragen stellen.

Welk dient het engagement van de natuurgids te zijn?

Het is allang niet meer voldoende naar de vogeltjes en de plantjes te kijken. Rondom ons gebeurt zoveel in negatieve zin, dat we binnen heel kort naar geen bloemen of vogels meer hoeven te kijken. De natuurgids dient in deze zaken een resolut standpunt in te nemen en de mensen op een indringende manier te wijzen op het dramatisch van de toestand.

Wat dreigt er verloren te gaan?

Alles, maar dan ook letterlijk alles dreigt verloren te gaan aan de gevolgen van de hebzucht die straalt uit de grindgaten, de wegeaanleg, de zuiveringsstations, de opspuitingen, de ruilverkavelingen, de draineringen, enz... Allemaal zaken, die een onmiddellijk rendement op het oog hebben, zonder ook maar één ogenblik rekening te houden met de gevolgen op langere termijn. Beseffen wij wel de gevolgen ??????? Welke is onze houding daartegenover??? Hoe gaan wij daarop in???????

Is er door de natuurbescherming al iets verwezenlijkt?

Weinig, heel weinig. De organisatie van de natuurbescherming als beweging op politiek vlak komt nog maar pas van de grond. Ze heeft eigenlijk nog maar zeer invloed. Hoe komt dat? De groepen werken te veel zonder binding. Coördinatie is er praktisch geen. Politieke gedragsanalyse ook niet. Onze zwakte is zonder meer duidelijk. Een vertegenwoordiger van D'Hoore zei het op het milieucongres te Kermt in 1978 zeer duidelijk: IK WIST NIET DAT ZE NOG MAAR ZOVER STONDEN, ZE BESEFFEN NIET EENS HUN MACHT". Om rood te worden van schaamte. Die woorden spreken voor zichzelf.

NAL is nochtans goed gestructureerd. Er zijn echter gewoon te weinig mensen om het werk te doen dat er dringend moet gedaan worden. Bovendien gaat er op één jaar tijd zoveel verloren en de molen van de bewustwording draait zo traag, dat alle moeite dreigt voor niets geweest te zijn. De vernielingen zijn enorm. Het is precies alsof men zich haast om het nog allemaal rap naar de vaantjes te helpen. Ze gebeuren niet in een reeks van optellingen, maar in een reeks van vermenigvuldigingen.

Welk zijn de taken van de natuurgids in de tijd van NU?

1. Zelfverrijking door het volgen van cursussen, het bijwonen van vormingsavonden, deelname aan enquetes en congressen, lezen van studies en documentaties, deelnemen van voordrachten en discussies, enz..... Dit om sterk te staan, voldoende back-ground te krijgen en vooral: om MODERNE MISSIONARIS TE SPELEN.

Daarbij de idee van de natuurbescherming uitdragen door gesprekken in het gezin, de familie, het werk, de kennissenkring, enz... Geloven in de groene zaak met een geloof dat bergen verzet, dikwijls tegen de klippen op. Vasthouden met de tanden van een hond, dikwijls tegen beter weten in. Er veel voor kunnen laten, er iets aan kunnen opofferen:

niet alleen tijd maar ook geld. Meewerken uit alle macht. De knoeiers met naam en toenaam bekend maken en ter verantwoording roepen. Daarom hebben we ze gekozen.

Alternatieven zoeken op wetenschappelijke grond, denkplannen opstellen met concrete haalbare motieven en voorstellen. Het volk voorlichten, het erin betrekken, wijzen op de risico's, op de gevaren op lange termijn. Zelfverrijking die dit doel niet op het oog heeft is egoïsme en heeft geen zin in deze tijd van vervlakking. Dan hoeft er zelfs geen cursus van natuurgids meer te worden ingericht.

2. Engagement waarmaken door in te springen waar mogelijk. Geen nieuwe groepen meer oprichten, er zijn er al genoeg. Sluit liever aan bij de bestaanden. Overwin je drempelvrees en treedt toe waar ge uw specialiteit in dienst kunt stellen van een groter geheel. Cijfer je eigen voorkeur gewoon weg. Bij een vereniging aansluiten is trouwens het enige middel om bestand te zijn tegen de morele druk die ontstaat bij een betwist optreden naar buitenuit. Natuurbeschermers aller gezindten verenig U, maar bespeel niet het instrument van het geweld(J.L.).

Concrete inzet door mee te werken aan beheer in de dagelijkse praktijk. Het is niet alleen nuttig en gezond, maar men krijgt ook inzicht en men beseft beter de waarde van iets door de moeite die men moet doen om het te verwerven en het in stand te houden.

4. Helpen bij de aanleg van wandelpaden, waarbij moet worden gelet op de kwetsbare plekken van een biotoop. Gewone naaldbossen kunnen zonder gevaar voor fauna en flora als wandelgebied worden ingericht. Zij voldoen meer dan genoeg aan de behoeften van de doorsnee-wandelaar.

5. Wandelingen leiden op de juiste plaats en de juiste tijd. Alzo wordt de recreatiedruk verlaagd op de meest kwetsbare plaatsen van de natuurgebieden. Tijdens de broedtijd in de stille gebieden moet daarmee zeker rekening worden gehouden.

6. Meewerken aan inventarisaties onder de leiding van een wetenschappelijk gevormd man met ervaring. Een degelijke kennis van de natuur in al zijn facetten vergt zeker 5 jaar opleiding. De natuurbescherming is van amateurisme niet gediend. Wil men de waarde van een gebied verdedigen dan moet dat gebeuren op objectieve basis.

Lisec en zijn medewerkers zijn ten allen tijde bereid mensen met interesse op te leiden of te begeleiden. De deur staat voor hen steeds open.

Besluit/

Het spijt mij, misschien tegen het zere been te hebben getrapt door de koe een koe te noemen, maar nog eens: als er niet heel vlug verandering komt in de bestaande gang van zaken, dan hoeven we binnen heel korte tijd geen wandelingen meer te leiden. Dit klinkt dramatisch; het is ook dramatisch; feiten zijn feiten. Limburg zal geen biotopen van waarde meer hebben. Aan U er iets aan te helpen doen.

Verslaggever: Jef Leijssen.
overname uit Erica, nr. 1/79.

WE KUNNEN SLECHTS DE UITWEG VINDEN, ALS WE WETEN WAAR WE ZIJN. Witgenstein

EDUCATIE OF ACTIE: ZELF BESLISSEN.

Dirk A. Huitzing.

OP DE LAATSE ALGEMENE VERGADERING VAN DE LIMBURGSE NATUURGIJDSSEN WERD MEER INZET GEVRAAGD VAN DE NATUURMENSEN IN DE NATUURBESCHERMINGSACTIES. UITGANGSPUNT IS DAT ZONDER DIRECTE ACTIE ER BINNEN AFZIENBARE TIJD GEEN NATUURGEBIEDEN MEER ZULLEN ZIJN WAARVOOR WIJ NOG AAN EDUCATIE MOETEN DOEN.

DIT REELE PROBLEEM IS OOK IN DE ANDERE WERKGROEPEN AAN DE ORDE EN MOET EIGENLIJK DE AANDACHT VAN ELKE ACTIEVE NATUURGIJDS GAANDE HOUDEN. DIT IS OOK BIJ ONZE NOORDERBUREN HET GEVAL. DAAROM DACHTEN WIJ HET NUTTIG ALS BIJDRAGE TOT DEZE DISCUSSIE EEN ARTIKEL TE PUBLICEREN VAN DE HAND VAN D.A. HUITZING (mewerker Landelijk Bureau I.V.N.), DAT ONLANGS VERSCHIEEN IN MENS EN NATUUR (29ste jaargang nr 6).

ZONDER HIERMEE EEN STANDPUNT IN TE NEMEN, TOCH NOG HET VOLGENDE TER BEDENKING:

1. EDUCATIE IS ACTIE OP LANGE TERMIJN. HET IS DUIDELIJK DAT DIRECTE BEDREIGINGEN DIRECTE TEGENACTIE VEREISEN. EVENWEL, OP LANGERE TERMIJN EEN GUNSTIGE MENTALITEITSWIJZIGING TE BEWERSTELLIGEN IS EDUCATIE, VOORAL BIJ DE JEUGD MAAR OOK BIJ DE OUDEREN, NOODZAKELIJK. ZONNET DREIGT DE NATUURBESCHERMING HET MONOPOLIE TE WORDEN VAN EEN ELITAIRE GROEP, EN IS ONTMOEDIGING EN "UITSTERVEN" VAN DEZE GROEP UITEINDELIJK ALLERMINST DENKBEELDING.
2. DE MEESTE ACTIEVE NATUURGIJDSSEN ZIJN LID VAN EEN OF ANDERE ACTIEGROEP, EN ALS DUSDANIG OOK BETROKKEN BIJ DE ACTIES. GELET OP DE SPECIALE PLAATS DIE HET C.V.N. BINNEN DE GLOBALE NATUUR- EN MILIEUBEWEGING IN VLAANDEREN BEKLEEDT- DE EDUCATIE OP LANGE TERMIJN- LIJKT HET BETER OM AAN DIT DOEL BINNEN HET C.V.N. DE VOORKEUR TE GEVEN EN DE DIRECTE ACTIES BINNEN EEN SPECIFIEKE ACTIEGROEP TE SITUEREN. DIT SLUIT HOEGENAAMD NIET UIT DAT HET C.V.N. OOK STELLING KAN NEMEN BINNEN DIRECTE MILIEUACTIES. (RED)

Van oudsher is het beschermen van natuur en landschap een belangrijke activiteit van IVN-afdelingen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de naam van de vereniging, waaruit het IVN is voortgekomen: de Bond van Natuurbeschermingswachters.

Men besteedt zijn vrije tijd niet zomaar aan milieueducatie, daar moet een goede reden voor zijn. Veel vrijwilligers zijn sterk doordrongen van dit werk; er gaat zoveel waardevols verloren, daar moeten wij iets aan doen. Een goed beheerd leefmilieu is overigens in ieders belang, niemand kan er buiten.

Door de steeds verdere achteruitgang van de kwaliteit van natuur en milieu, gaat men wel eens twijfelen aan het effect van de educatie. Duurt het niet veel te lang, voordat er resultaten zichtbaar zijn en blijft er ondertussen wel een stukje natuur over? Acute bedreigingen maken het gebruik van andere middelen soms nodig.

Een IVN-afdeling kan zich genoodzaakt voelen om actie te gaan voeren. Wanneer iemand anders zich opwerpt om een bepaalde bedreiging tegen te gaan; dan heeft een IVN-afdeling, die zich "medeverantwoordelijk" voelt voor", eigenlijk weinig keus.

Voor het afwegen van de keuze is het goed om het voeren van een actie eens naast educatie te zetten. Daarbij gaat het vooral om twee vragen, namelijk:

- heeft het voeren van een actie ook een educatief effect?
- kan het voeren van een actie de educatieve activiteiten van de afdeling negatief beïnvloeden?

WAT IS ACTIE EN WAT IS EDUCATIE?

Actievoeren en het organiseren van educatieve activiteiten worden -ten onrechte- wel eens aan elkaar gelijk gesteld. Men gaat dan voorbij aan de wezenlijke kenmerken van beide werkwijzen.

Een besluit om actie te voeren heeft meestal verontwaardiging over iets als oorsprong. Met bepaalde beslissingen is men het niet eens, men denkt dat het anders kan en anders moet. Er is dus sprake van een vorm van conflict, in vele gevallen met de overheid, met daarvan afgeleide instanties of met het bedrijfsleven.

In dat conflict probeert men zodanig beïnvloedend op te treden, dat de verhoudingen worden gewijzigd en de beslissingen in de richting van de eigen opvattingen uitvallen.

In een actie gaat het om mogelijkheden om mee te beslissen voor partijen, die niet eerder aan beslissingsproces deelnamen. In feite is dit een herverdeling van de macht. Het mobiliseren van de publieke opinie kan hierbij een belangrijke factor zijn.

Aan een actie gaan vaak allerlei vormen van overleg vooraf. Wanneer deze niet tot resultaat leiden, wordt men genoodzaakt op een andere wijze aandacht voor de eigen opvattingen te verkrijgen en zo druk uit te oefenen.

Dit kan bij voorbeeld door het indienen van bezwaarschriften, door het schrijven van brieven en artikelen in kranten, door het beleggen van informatieve bijeenkomsten, door het houden van voorlichtende tentoonstellingen, door het demonstreren op een bepaalde plaats onder het meevoeren van spandoeken, het uitdelen van stencils, door het organiseren van een boycot, door het organiseren van manifestaties als een opruimactie, een straatfeest en ga zo maar door. Er zijn nogal wat keuzen.

Toch blijft het basisprincipe van het actievoeren gelijk: men brengt uitsluitend de mening van een groepering naar buiten; op een zodanige manier, dat men er resultaten van verwacht.

De tegenpartij kan worden overtuigd, maar ook worden gedwongen zijn standpunt te wijzigen, bij voorbeeld onder invloed van de publieke opinie of door een besissing van de volksvertegenwoordiging.

Het kenmerkende van de actie is het meningsverschil, het conflict, over een te veranderen situatie.

In educatieve activiteiten, dat is, in opvoedings- en vormingsprocessen, probeert men op zo'n manier informatie over te dragen, dat degenen op wie dit gericht is, zich zelfstandig een beeld van het onderwerp kunnen vormen. Door kennis te nemen van allerlei opvattingen kan men inzicht in het onderwerp in kwestie opdoen. Zo kunnen de deelnemers onafhankelijk tot een oordeel, evntueel tot een keuze komen. De taak van de opvoeder is hiervoor middelen en mogelijkheden te verschaffen.

Het kenmerkende van de educatie is niet het conflict, maar het leren, dat is om zelf te veranderen, te kiezen.

EDUCATIEF EFFECT VAN ACTIES.

Ook het voeren van een actie kan educatieve waarde hebben. Een actie kan een probleem zichtbaar maken en mensen wakker schudden; kan behoefte aan informatie wekken. Dit is dan duidelijk een educatief effect van een actie. In 'Politieke Vorming' geeft Dr. E. van den Brink (1972) de verschillen tussen (politieke) actie en leren als volgt aan:

'Een leersituatie veronderstelt allereerst enige distantie in ruimte en tijd, anders is nadenken onmogelijk. Enige afstand nemen van het onderwerp is noodzakelijk. Een discussie met landbouwers over een ruilverkaveling, of met "blijde rijders" over nieuwe wegen laat weinig afstand-nemen toe en is ook nauwelijks een vormingssituatie. Al valt er juist veel te leren, dat is daar bijverschijnsel, afvalproduct. Psychologische distantie is een tweede voorwaarde voor leren. Om te kunnen leren is een zekere mate van veiligheid nodig. In een leersituatie moet men fouten kunnen maken, gecorrigeerd kunnen worden, iets kunnen proberen en eventueel opnieuw kunnen beginnen.

Bij het actievoeren is fouten maken en fouten toegeven niet zo verstandig en opnieuw beginnen is er helemaal niet bij. Bovendien is de actie per definitie niet veilig, het gaat immers om de eigen opvattingen, die het in de conflictsituatie zo mogelijk van die van de tegenpartij moet winnen. Een derde voorwaarde voor leren is een rationele, kritische analyse. Dit in tegenstelling tot de emotionele achtergrond van het actievoeren. Alle aspecten van het onderwerp dient men aan een nuchter, kritisch onderzoek te onderwerpen. Dat is iets anders dan vanuit één visie beïnvloeden. Het propageren van eigen opvattingen past in een actie, maar de vormingssituatie mag niet zo eenzijdig zijn. Hiermee samen hangt een vierde voorwaarde. In een actie richt men zich radicaal tegen een persoon, een groep of een instantie. Zonder hardnekkig volhouden wordt dat niets. Maar wie daar werkelijk van wil leren, moet die radicaliteit ook naar binnen, naar zichzelf, de eigen groep en de eigen actie laten slaan. Leren is ook twijfelen aan jezelf en vragen stellen aan alles. Ook de eigen opvattingen moeten een kritisch onderzoek kunnen doorstaan. -Tot daar Dr. E. v n den Brink.

Actie wil macht, heeft kracht en hanteert druk. Maar 'leren is in hoge mate machteloos, onder druk wil het niet.' Vande Brink meent, dat men actie geen leerproces mag noemen, als 'men zich van leren iets meer voorstelt dan een afvalproduct, dat je altijd wel wat opsteekt'. Nu leert men in een actie altijd wel wat, wellicht leert men een volgende actie beter te voeren. Maar, diegenen die het meest van het actievoeren leren zijn de actievoerders zelf. In ons geval, de mensen die al voor een beter beheer van ons milieu gekozen hebben, niet de mensen die aan die keuze (nog) niet toe zijn. Educatie is daarentegen niet op de eigen groep gericht, maar juist op anderen.

EDUCATIE EN ACTIEVOEREN.

Het bovenstaande is niet als negatief oordeel over het actievoeren bedoeld. Het gaat om een duidelijk onderscheid tussen actie en educatie. Beiden zijn noodzakelijke en legitieme werkwijzen, die dienen om de door ons gewenste veranderingen te bewerkstelligen. Het verband tussen educa-

tie en actie kunnen we afleiden uit het doel van de educatie, uit de doelstelling van het IVN.

Hoofdpunten uit die doelstelling zijn: 'bewustwording van de relaties tussen mensen, cultuur, levende en niet-levende omgeving'; 'bewust kiezen voor behoud en verbetering van de kwaliteit van natuur en milieu', wat 'in het handelen' tot uitdrukking moet komen. Deze woorden kunnen we in het woord handelingsbereidheid samenvatten. Doel van de natuur- en milieueducatie is het bewerstelligen van bereidheid om iets te gaan doen. We willen mensen die geen oog hebben voor de achteruitgang van de kwaliteit van ons leefmilieu, die op dit gebied vrijwel passief zijn, via bewustwording activeren. En in "activeren" zit al het woord actie. We kunnen zeggen, dat het doel van de educatie actie is, daarmee wordt bedoeld dat iedereen zo nodig in actie moet komen. Het geleerde en het beleefde dient gevolgen te hebben voor het handelen.

Welke gevolgen dat zullen zijn, zal van persoon tot persoon verschillen. De één komt in actie in de betekenis van het actievoeren, de ander door de verwerkte kennis en ervaring in educatieve activiteiten uit te dragen. Nog anderen doen beiden. Maar allen veranderen hun persoonlijke levensstijl.

We kunnen wat dit betreft niets voorschrijven. In dit opzicht is de educatie vrijblijvend. En moet dit ook zijn, het gaat er immers om dat men zelf de nodige beslissingen leert te nemen. Steeds komt men weer voor nieuwe situaties, voor nieuwe vragen te staan. Een recept voorschrijven werkt daarom niet. Van mondige, volwassen mensen mag worden verwacht dat ze zelf kunnen kiezen.

IVN-AFDELINGEN EN HET ACTIE-VOEREN.

Nu de begrippen actie en educatie zijn toegelicht, kunnen we ons de vraag stellen of een IVN-afdeling, die zich educatie tot doel stelt, ook acties kan voeren? Op die vraag kunnen we slechts met "JA" antwoorden. Het actievoeren is niet strijdig met de doelstelling van het IVN. In die doelstelling lezen we ook het 'daadwerkelijk mee te werken aan de bescherming van de natuur en het landschap door onnodige verontreiniging en vernieling te bestrijden'.

Toch zou een IVN-afdeling niet gemakkelijk tot het voeren van een actie moeten overgaan. Soms zijn er echter omstandigheden die ertoe dwingen. In het algemeen kan men echter stellen, dat het niet goed is om twee zo verschillende zaken te vermengen. Wanneer een groep die zich met educatieve activiteiten bezig houdt ook acties mag voeren, kan dat verwarring geven. Het onbedoelde effect kan zijn, dat de educatie sterk wordt belemmerd. Dat ligt in de aard van de activiteiten: 'actievoeren' als botsing van meningen en belangen en 'educatie' als dialoog, als open gesprek met ruimte voor ieders opvattingen.

Er wordt met opzet gesteld, dat het actievoeren de educatieve activiteiten kan beïnvloeden. Dit hoeft dus niet altijd het geval te zijn. Het is niet mogelijk om aan te geven wanneer een actie educatieve activiteiten nadelig beïnvloedt en wanneer niet. Dit zal in sterke mate van de aard van de actie afhangen, van de aard van de educatieve activiteiten en van de factoren als het al of niet geaccepteerd zijn van de IVN-afdeling in de plaatselijke samenleving.

Hier kunnen geen algemene regels voor worden gegeven. Iedere IVN-afde-

ling doet er goed aan de voor- en nadelen van het voeren van een actie eerst nauwkeurig af te wegen, op grond van kennis van de plaatselijke situatie, voordat men tot een actie overgaat. Een beslissing om een actie te gaan voeren is een beslissing, die een afdeling zelf moet nemen. Wel moet een dergelijke beslissing een besluit van de ledenvergadering of van het bestuur van de afdeling zijn. Het zou onjuist zijn als individuele leden een beslissing nemen.

Het IVN als geheel kan niet beslissen of ergens al dan niet een actie moet worden gevoerd. Zonodig kan het landelijk bureau wel adviezen geven.

In dit verband moeten we niet vergeten, dat er andere groeperingen zijn, die zich speciaal met het actievoeren, met het kritisch volgen van het overheidsbeleid bezig houden. De milieuactiegroepen hebben zich indertijd in provinciale milieufederaties verenigd. IVN-afdelingen kunnen bijdragen leveren door gegevens van plaatselijke milieugroepen, of aan een provinciale milieufederatie door te geven. Deze kunnen dan zonodig een actie op touw zetten. Ook kan men vanuit een IVN-afdeling een aparte groep vormen, zo mogelijk samen met de anderen, die zich onder een eigen naam tegen de bedreiging in kwestie keert. Wanneer men niet onder de naam v/h IVN naar buiten treedt, is de mogelijkheid van verwarring en negatieve effecten kleiner.

EDUCATIEVE BEGELEIDING VAN ACTIES.

Acties van anderen kunnen door IVN-afdelingen met educatieve activiteiten en educatief materiaal ondersteund worden. Een afdeling kan bij voorbeeld wandelingen in het bedreigd gebied organiseren om zo het publiek te wijzen op wat verloren dreigt te gaan. Ook kan een afdeling gegevens verzamelen over de er voorkomende planten, dieren, biotopen, landschappelijke waarden, enz... Deze gegevens kunnen voor publicatie in kranten, brochures en boekjes, voor tentoonstellingen of voor het samenstellen van diaserieën worden gebruikt. Educatieve begeleiding betekent het mobiliseren van de eigen deskundigheid van de afdeling. Het kan een belangrijke bijdrage betekenen tot het behoud van een bepaald gebied.

SAMENVATTING.

In het artikelbegin werden 2 vragen gesteld. Bij bespreking v/d 1ste vraag-over het educatief effect van acties- kwam naar voren dat dit effect beperkt is. De actievoerders zelf leren i/h algemeen wel wat v/d acties, anderen veel minder.

De 2de vraag-of het voeren v/e actie de educatieve activiteiten negatief kan beïnvloeden- kan met JA worden beantwoord. Dit volgt uit de aard v/d activiteiten "actie voeren" en "educatie". Moeilijker is het schatten v/h negatieve effect. Dat kan alleen op grond van kennis v/d plaatselijke situatie gebeuren.

Beslissingen met betrekking tot het al dan niet voeren van acties dienen IVN-afdelingen zelf te nemen. Een goede mogelijkheid om op acties in te spelen is het educatief begeleiden van acties.

ACTIE LAAT ALTIJD SPOREN NA IN DE GEEST: BIJ VELEN ZIJN DAT SPOREN VAN
BITTERHEID, BIJ CREATIEVEN EEN VERDIEPT INZICHT, BIJ GODENKINDEREN EEN
KUNSTWERK. U.Libbrecht.

amaai.

OP NATUURWANDELING MET HET GEHANDICAPTE KIND deel drie en slot.

UITGANGSPUNT: als wij met fysich gehandicapten gaan wandelen, zullen wij trachten alles te laten verlopen zoals op een wandeling met normale kinderen.

Er dringen zich natuurlijk enige aanpasnoodzaken op. Als er weinig begeleiders zijn, wordt het terrein voor de wandelingen zo uitgekozen, dat wij tijdens de wandelingen geen moeilijkheden ondervinden met de wagentjes of met de kinderen die iets moeilijker onder de voeten uit kunnen.

Indien er genoeg begeleiders zijn, kunnen we de kinderen het genoegen gunnen hen op de plaats te brengen, waar ze normaal nooit kunnen komen. We denken aan duinen, heide en bos. Zorg er dan voor, dat de groep niet te groot is, vermits het geheel iets langzamer verloopt.

Aangezien de kinderen in de wagentjes wat moeilijker contact hebben met de hun omringende wereld, brengen we hen tijdens de exploraties tot vlak bij de bloem of plant. We laten ze hen bekijken met een vergrootglas, ze betasten, de geur waarnemen. Deze kinderen hebben daarvoor doorgaans een grotere opmerkingsgeest, vooral voor het kleine.

Wat zeer interessant kan zijn, is het maken van een zonnwijzer met dood materiaal uit de natuur. Heelwat kinderen kunnen hieraan meehelpen. We zorgen voor voldoende verre-kijkers en naslagwerkjes, waarvan je zal zien dat de kinderen er gretig gebruik van maken. Geniet tijdens de wandelingen ook eens van de vogelgeluiden. Met een kleine en vooral rustige groep, krijg je echt de kans voor interessante en soms ook wel zeldzame waarnemingen.

Wat zeker kan gedaan worden, is het inlassen van een natuurspel, Normaal gesproken kan men hiervoor dezelfde opdrachten geven als aan gezonde kinderen, doch men lette op hun fysisch en mentaal kunnen. Sommige fysisch gehandicapten zijn ook mentaal wat achter, waarmee rekening dient gehouden te worden. Opdrachten niet te moeilijk maken.

Bij onze uitleg over planten en dieren, spreken vooral wetenswaardigheden, verhaaltjes, sprookjes deze kinderen geweldig aan. We trachten ze dan ook zoveel mogelijk in te lassen in de natuuractiviteiten met gehandicapten. Bij grotere kinderen kunnen wij ook het gebruik van het kompas en het kaartlezen inlassen.

Zo zien wij als besluit, dat natuurwandelingen met gehandicapten eigenlijk niet zoveel verschillen van wandelingen met normale kinderen. Er is eigenlijk maar één zorg: laat het een rustige wandeling worden: zonder haast, zonder gejaag, een wandeling waarbij de tijd eigenlijk geen rol speelt. Een wandeling, waarbij men op een bewuste manier echt geniet van de rust en stilte die de natuur uitstraald.

Roger Schoebben.

In elk pleidooi voor VRIJE abortus spreekt een maatschappij haar onmacht uit om menselijk leven te waarborgen en verklaart zichzelf als mensengemeenschap failliet.

In ontelbare homes over heel het land, zitten duizende kinderen door hun eigen ouders in de steek gelaten.

Ze zijn een levend protest en een blijvende schandvlek van een ontmenselijke maatschappij.

MEN IS NOOIT TE OUD..... OM TE LEREN

BOMEN EN STRUIKEN IN ERF EN TUIN.

deel vier en slot.

EEN BOOM APART.

Bomen hebben in het menselijk leven een grote rol gespeeld. Denken we aan zijn functie als energiebron, voor het leveren van gereedschap, als basisgrondstof voor gebruiksvoorwerpen; als voedselvoortbrenger; enz.....Ook in de historiek, de cultuur, de godsdiensten en de folklore hebben de bomen een meer dan grote rol gespeeld. Meer en meer vormt de boom thans in de maatschappij van vandaag, een onderdeel van de leefsfeer van de mens.

De laatste jaren echter, zijn er meer bomen gerooid dan geplant en veel waardevolle exemplaren zijn er op sterven na dood, vooral langs de wegen. Daarom is het van belang, dat we op beschikbare plaatsen: langs wegen en paden, in de tuin en op open ruimten, ook eens een boom planten, die we gewoon waarderen om zijn vorm, zijn kroon, zijn bladeren of zijn bloeiwijze.

Laten we voor de liefhebbers enkele soorten opgeven:

Loofbomen:	Abeel,	Hollandse linde,
-----	amberboom,	kleinbladige linde,
	berk,	zilverlinde,
	rode beuk,	notelaar,
	witte beuk, groene blaren,	gewone plataan,
	zomereik,	Oosterse plataan,
	wintereik,	Marilandicapopulier,
	moeraseik,	Serotinapopulier,
	Amerikaanse eik,	zwarte populier,
	zwarte els,	treurbeuk,
	es, esdoorn,	trompetboom,
	Japanse honigboom.	tulpenboom,
	tamme kastanje,	valse acacia,
	paardekastanje,	veldolm,
		schietwilg.
Coniferen:	apenboom,	moerascypress,
-----	ceder,	edele zilverspar,
	gewone den,	mammoetboom,
	zwarte den,	nordmenspar,
	zeeden,	venijnboom.

De grootste gevaren, die een boom bedreigen zijn:

- een onvoldoende groeiruimte,
- bodemverdichting door betreding, verkeer, wegverharding, enz...
- slechte luchthuishouding, waarbij het zuurstofgehalte in de bodem beneden de fatale grens van 12 % daalt door bodemverdichting of

door verdringing, bij voorbeeld gaslekken, die vandaag legio zijn.

- lucht- en bodemverontreiniging,
- wijziging van de thermo- en fotoperiode: dit is een verschijnsel dat zich nogal eens openbaart door de warmtestraling en de kunstmatige verlichting.

Het planten van bomen in stedelijke milieu's volstaat daarom niet. In andere woongebieden evenmin. De nazorg en een voortdurend onderhoud zijn noodzakelijk voor een goede ontwikkeling van de bomen. Het getal bomen dat in volle ontwikkeling sterft is enorm en dit ten gevolge van de verwaarlozing zonder te spreken van het feit dat hun ontwikkeling dikwijls gewoon onmogelijk wordt gemaakt. Men kan zich zelfs de vraag stellen, hoe sommige exemplaren het zo lang volhouden?

Veel baat kan er zijn met volgende maatregelen:

- geen bedekking rond de stammen met harde materialen;
- geen rondom ingegraven leidingen;
- regelmatig losmaken v/d bodem voor zuurstoftoevoer;
- eventueel verluchtungskokers aanbrengen.

Factoren die de keuze van de bodem voor de boom bepalen zijn:

- ga voor het klimaat niet buiten dezelfde gordel;
- de natuurlijke bodemvruchtbaarheid niet opdrijven met kunstmatige middelen zoals kunstmest, herbiciden, enz....
- de fysische toestand vande bodem mag maar natuurlijk zijn.

Behandel de bomen zoals uw eigen kinderen, U zal er dan veel plezier van hebben, zoniet meer.

Gust Feyen.

DE ONTBLADERDE EIK.

Na novemberstormen ontbloomt, ontbladerd,
ademend nog onder de naakte schors
is hij de ultieme grens genaderd,
de eik, geweldig, de knoest hard en nors.

Hagel en ijsglas kerven het takwerk,
de huid zit gespannen in 't nat,
de gestalte treurt en over 't grasperk
eenzaam rottend vergaat het blad.

Eens stond Adam, de grote stamvader
alleen over heizand op 't distelveld.
Onderhuids liep 't bloed en zwol de ader.
De zonen hebben de eeuwen geteld.

Ik kijk bevend naar de bladerloze,
de geschondene in 't oeroud bos.
Hij brak niet onder de hozen;
de winter weg, de scheut springt los

Gery Helderberg.

FIJNE WANDELPLEKJES.

DE GROTE HEIDE TE OPGLABBEK.

De Grote Heide, zoals de naam het terecht zegt, was voor de eerste wereldoorlog een ongerept heidelandschap van nagenoeg 880 hektaren. Het was een merkwaardige lap natuurschoon met heideplassen, vennen, duinen en dennenbossen. Dit alles herbergde een rijke verscheidenheid van vogels, dieren en planten. Het grootste gedeelte ervan is gelegen op het grondgebied van de gemeente Opglabbeek, het overige onder de gemeente Meeuwen-Gruitrode.

Tot 1926 vormde het gebied een gesloten geheel, doorkruist van enkele gewone karwegen, die een verbinding vormde met Genk, Zonhoven en Meeuwen.

De enigen die destijds belang stelden in deze woeste en schrale streek waren schaapsherders, imkers en jagers.

Uit oude kronieken weten wij dat er in de XVI eeuw wolven leefden die niet alleen het grazende vee aanvielen, maar het zelfs in de stallen verscheurden.

Tijdens het Spaanse bewind was de Geuzenbaan, een nog bestaande weg, een gekende verbinding tussen zuid en noord met de Ruiterskuil als een pleister- en vaste drinkplaats voor de paarden.

Op 6 december 1648 sneuvelden 381 schutters uit de omliggende dorpen, in de slag om de Donderslag, tegen Loreinse troepen.

In 1794 legerden er Oostenrijkers bij hun aftocht en in 1798 vonden groepen ondergedoken lotelingen hier een geschikte schuilplaats.

Vermelden wij nog dat de gichtregisters van de schepenbank van Opglabbeek spreken van kwade (slechte)wegen die veelal onder water stonden.

Tijdens de tweede wereldoorlog legden de Duitsers er een oefenvliegveld aan. Overblijfsel hiervan zijn de talrijke kleine trechters, rond de Ruiterskuil, geslagen door betonnen oefenbommen.

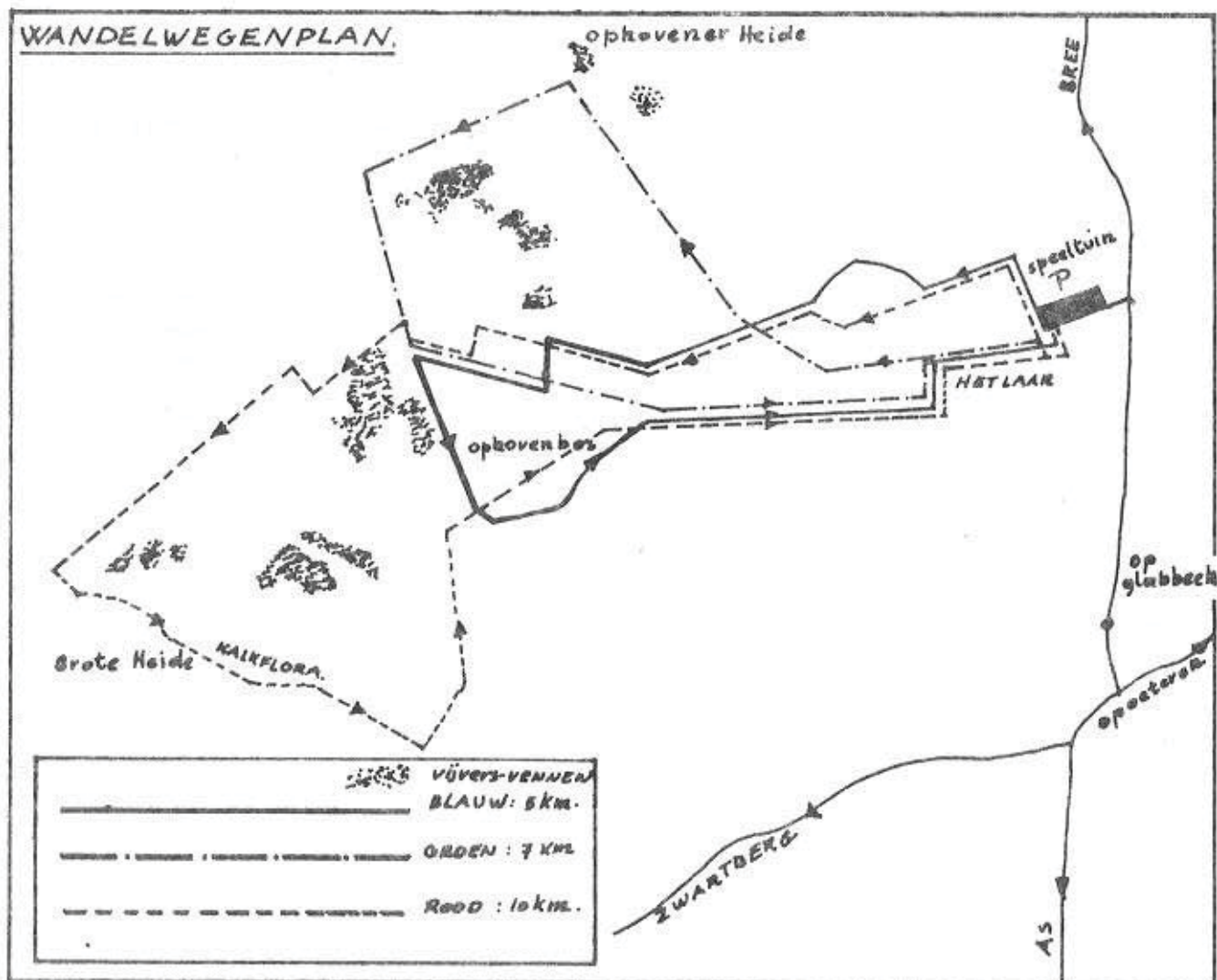
In 1944 werd dit terrein een Amerikaanse gevechtsbasis. Voor de aanleg en het verharderen der wegen en startbanen werden benevens kiezel en steenslag het puin van de gebombardeerde St. Martinuskerk van Genk aangevoerd. Dit puin, veelal kalkrijke mergel, is de oorzaak van de kalkflora midden dit heidegebied.

Als wij weten dat de bouw- of teeltlaag bestaat uit lichte zand met op geringe diepte een ondoordringbare ijzeroerlaag, die alle watercirculatie afsluit begrijpen we de beperkte plantengroei die voornamelijk bestaat uit een vennenvegetatie en droge heidebegroeiing die het ty-pisch Kempisch landschap vormt. Dit neemt niet weg dat er waardevolle gedeelten in voorkomen.

Van nature groeide hier het eiken-berkenbos dat door menselijke ingrepen, dikwijls onverantwoord, overging naar heide en struwelen. Deze heide werd destijds in stand gehouden door grazende schapen, door afplaggen en branden. In de loop der tijden werd een deel ervan, door het opschieten van allerlei opslag, omgezet in bos. Een ander deel werd in kultuur gebracht hetzij door akkerbouw of bebossing met naaldhout. Sinds het midden der vorige eeuw werden naaldbossen op grote schaal en met commerciële doeleinden aangeplant.

De beplantingen bestonden voornamelijk uit grove den, die begin dezer eeuw stilaan vervangen werd door de zwarte den, gemengd met meerdere soorten loofhout. Deze methode werd aangewend om het verteren van de dennennaalden te bevorderen en de bodem door rijkere humus te verbeteren. Het wisselen van houtsoort is tevens doelmatig bij het voorkomen van insektenplagen, waarvan de monokulturen soms veel te lijden hadden.

In de duinen zien wij nog enkele zaailingen van de zeeden. Dit zijn afstammelingen van dergelijke aanplantingen die door de vorst tijdens de strenge winters van 1879-1880 en 1890-1891 vernield werden. Deze den afkomstig van de middelandse zee kust, absoluut niet bestand tegen de strenge winters van toen, werd niet meer aangeplant. In sommige oudere bossen ontwikkelt zich een interessante ondergroei, die we zeker als een verrijking mogen beschouwen en die wel eens de plaats van het gekapt naaldbos kan innemen.

Bekijken we het loofbos aan het vertrekpunt van de wandelwegen. Het loofhout is een natuurlijke zaaiing, alleen het uitheems naalddhout is geplant. In jongere naaldbossen vindt men, aan de rand, adelaarsvaren, bosbessen, struikheide, overgebleven jeneverbesstruiken als ondergroei.

De vogelstand van de naaldbossen ligt wat soorten betreft lager dan in loofbossen. Verblijven er bij voorkeur de kruisbek, de groene en de bonte specht, de kleine boomkruiper, de boomklever, de koolmees, de staartmees, de kuifmees, de pimpelmees, de tortelduif, de fitis, de tjiftjaf, de vlaamse gaai, de kraai en de ekster. De ransuil is er een regelmatige broedvogel.

Door ontginningszucht ging na de laatste oorlog nog ruim 300 hektaren heide verloren. De gronden werden aangewend voor graszaadwinning en later voor gewone landbouwkultuur. Dit heeft voorzeker een nadelige invloed gehad op de vogelstand. Deze is sterk gekrompen, niet alleen door het verdwijnen van de heide, maar vooral door het overvloedig gebruik van giftige sproeistoffen in de landbouw. Korhoenders die in de heide overvloedig voedsel vonden zijn verdwenen. Regelmatig worden vergiftigde roofvogels gevonden. Wat de verloren flora betreft dient een zeldzaam groeigebied vermeld van jeneverbes en gaspeldoorn. Alleen de droge heide rond de vennen en een terrein van 11 hektaren aangekocht door het Bestuur van Waters en Bossen kon behouden worden. Hier groeit nog struikheide, de stekel- en de kruipbrem en een zeldzame jeneverbessenstruik.

Alhoewel de overgang naar een vochtig gebied duidelijk merkbaar is kijkt menig wandelaar verbaasd toe waar het bospad op een watervlak uitgaat. Dit is het veengebied.

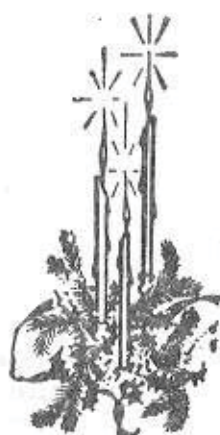
Waar de heide vochtiger wordt gaat de dopheide groeien vergezeld van de trekruis, het pijpestrootje, de klokjesgentiaan en de rode bosbes. In het veen is het veenmos vrijwel alleenheerser al vindt men er ook wollegras, biezengras, zegge en beenbreek. Merkwaardig is de zonnedaauw, een vleesetend plantje en dus niet afhankelijk van de schrale bodem waarop het groeit. Het veenmos dat weinig eisen stelt om te leven stapelt regelmatig nieuwe lagen op zijn afstervende resten.

Het gebied telt twee afzonderlijke vennen, het Turfven en de Ruiterskuil. De naam Turfven schijnt wel misplaatst want volgens geologen kan hier geen sprake geweest zijn van turfontginning. Beide vennen zijn ontstaan door zandverstuivingen. Dit verklaart de ligging van de duinenrug aan de Z-O kant. Samen beslaan ze een oppervlakte van 5 hectare.

Ze worden uitsluitend gevoed door regenwater. Regenwater is zuiver en bevat geen kalk of andere voedingsstoffen. Bijgevolg zou het water van de vennen voedselarm en de levensgemeenschap er in totaal verschillend van andere plassen moeten zijn. Het is duidelijk dat hier iets misgaat. De karakteristieke flora wordt verdrongen door andere plantengroei. Door verstuiwing komen er voedingsstoffen van de omliggende akkers in terecht. Aan de oevers wordt gepiknikt, honden worden losgelaten en afval achtergelaten. Het ven reageert daar onmiddellijk op en na verloop van korte tijd kan de verlanding beginnen.

De omgeving is een belangrijke pleisterplaats van waterwild, en doortrekkende vogels. We treffen er aan; kokmeeuwen, dodaars, witte kwik, roodborsttapuit, blauwborst, steenuil, wulp, tureluur, kiewit, watersnip, grasmus, bruine kiekendief, buizerd, torenvalk, sperwer, blauwe reiger, wilde eend en de kraanvogel (doortrekker).

Aan de Z-O-kant van de vennen neemt sinds enkele jaren de groeiplaats van de grauwe dopheide merkbaar uitbreiding. In westelijke richting vinden wij, aan de rand van een jong korsikaans dennenbos de kalkflora. Tussen de houtopslag langs de wegkant groeit slangenkruid, zeepkruid, kleine pimpernel, vingerhoedskruid, wilde marjolein, bos-vergeet-mij-nietje en ijzerhard. Ter ontsluiting van het gebied voor recreatie werd achter de bekende speeltuin "Jeugdparadijs" een toeristische parkeerplaats aangelegd. Aan de toegang tot de parking is een bord met het grondplan geplaatst. Hier vertrekken vijf verschillende wandelwegen van 2 tot 10 km. Twee ervan doorkruisen het nabije duinengebied, de drie overige gaan langs de vennen.

Lambert Hubrechts.

Niet in het roepen van de uil
ligt zijn wijsheid;
wel in zijn zwijgen.
TAGORE

GOED VOOR EEN GRIMLACH
BETER VOOR EEN GLIMLACH

Jij hebt de dingen niet nodig
om te kunnen zien.
De dingen hebben jou nodig
om gezien te worden.
TAGORE

Op de jaarvergadering van 12 januari 1980 worden dingen voorgesteld die JOU nodig hebben om gedaan te worden. Bent U dan op post?????
Wij verwachten U.

de laatste bladzijde van 1979.

Het jaar is om. Vandaar ook, dat we aan de laatste bladzijde toe zijn. Dit jaar was er een toemaatje vanuit de NAL-hoek bij. Ook dat is gelukt, dus doen we er mee verder, zonder moe worden.

Het jaar is weer voorbij. Hoe is deze uitgave overgekomen? Als ik dat eens wist??? We zullen er eens een enquête over organiseren. We kregen niets dan positieve reacties. Dank U daarvoor, we gaan dus verder op het ingeslagen pad.

Sommigen spraken niet meer van boekJE, maar van boek. Daarom versoberen we in functie van de matiging die wij voorstaan, in functie van de prijs die altijd maar verhoogt, in functie van het betaalbaar blijven door ons en door een zo groot mogelijke laag van de bevolking. Daarom verschijnen we volgend jaar op 24 blz. eigen tekst en 16 bladz. NAL-uitgave. Samen, alle drie maanden, 40 blz. in je brievenbus.

De abonneuten betalen voor de jaargang 1980: 200 frank. De natuurgidsen krijgen Erica gratis toegezonden, maar van hen verwachten we een steun in de vorm van een vrije bijdrage, te storten op ons rekeningnummer. Doe dat vóór of op de jaarvergadering zodat we weten waar we aan toe zijn met oplage en mogelijkheden, want we willen toekomen. Kandidaat-natuurgidsen van Peer ontvangen Erica gratis als stimulans. Erica als cadeau kost ook 200 F.

Wij weten dat dit een dure maand, van gooi maar weg, wordt. Toch vertrouwen op jullie mildheid, weten wij dat je iets wil besteden aan een werkgroep die de consumptie wil indijken, die matiging voorstaat, die zich belangloos inzet voor de gemeenschap, die vecht voor de primaire waarden WATER, LUCHT, GROND en RUIMTE. En die dat doet met alle geestdrift, bateloos...en glimlachend.

Een jaar vloog weer voorbij. Rest mij, als samensteller, dan ook niets meer dan DANK U te zeggen aan alle medewerkers. Namen ga ik niet noemen, 't zijn er zoveel en ik zou iemand kunnen vergeten. Toch gauw even een naampje...dank U, drukker van mijn hart. Dank U, Cécile, Marijke, Moederke, Roger, Jefke, enz..... Fijn was 't, met jullie samen te werken.

Een jaar ging van ons heen. Voelen jullie de weemoed? Voor 't volgende wil ik eerst zijn met een wens. Ik wens je een jaar van bezinning en geduld, peis en vree, matiging en soberheid, een jaar ook van moed en volle inzet voor de zaak die de onze is, een jaar zonder gekleurd gekruip en gekonkel voor eigen zak, een zaak van universele waarden: DE GROENE ZAAK. Wij sparen ons niet en we verwachten van jullie hetzelfde. En vergeet het niet: voor de lol is het allang niet meer, stilaan is er grimmigheid nodig. Vandaar mijn wens....in die vorm.

Jef Leijssen.

Nog even een fijnproevertje.....

Laat dit mijn laatste woord zijn:
dat ik geloof in je liefde.

TAGORE.

het
informatieblad
biedt u de beste
wensen aan voor
een gelukkig en
voorspoedig jaar

80.

PRO MEMORIA.

- 86 mensen begonnen te Peer aan de cursus voor natuurgids. 86 mensen die willen ingewijd worden in het wonder dat natuur heet. Dank U, 86 mensen.
- Werkgroep Limburgse Natuurgidsen bestaat in 1980 10 jaar. Dat moet gevierd. Wij verwachten Uw suggesties op de Jaarvergadering van 12 Januari 80 in Malpertuus.

'De eerste maal dat ik de steenweg overstak, was ik zeven jaar. En ik ben nog niet dood. Een mirakel !' (Frank, 12 jaar)

Wij feliciteren:

- Leefmilieu Riemst voor de puikste organisatie van de Nationale Natuurbeschermingsdag.
- Alle natuurgidsen die zich batten-loos en overpoosd hebben ingezet voor de begeleiding van de mensen en alzo hebben bijgedragen tot de bekendmaking en het behoud van dit unieke gebied dat Caestert heet.

Daarom nog maar eens:
HANDEN AF, CEMENTHAAIEN!!!!

DE LAATSTE TOCHT!

Alleen voor de natuurgidsen en hun familie.

ZONDAG, 30-12-1979: OUDEJAARSWANDELING IN DE VALLEI VAN DE SWALM.

We stappen van Kalterherberg tot Monschau over een afstand van 20 KM.

We reizen per autocar met de volgende opstapplaatsen: Peer Kerk:

8.00 uur; Meeuwen Kerk: 8.10 uur; Genk treinstation: 8.25 uur.

Het aantal plaatsen is beperkt. Inschrijven door storting van 150 F.

op rek: 000-0609759-17 van C.Ulenaers, Steenweg Linde, 24, 3570 Peer.

Vóór 20 december, daarna eerst bellen op 011/73.52.79 van Cécile.

Uitrusting: kleding voor nat en zeer koud weer, laarzen, boterhammen, drank, kijker, identiteitskaart. Wie zorgt voor de borrel?????::?::

Rustpauze te Monschau. Leiding: W. Peumens. Terug: vóór 19.00 uur.

Landschap: prachtige vallei met meanderende Swalm die te Monschau in de Roer uitmondt. Rotspunten met heerlijke panorama's. Steile plateau-hellingen met sparrebossen en weilanden.

Wie vorig jaar meeging, weet wat deze tocht onder ons betekent. Het is de laatste van het jaar, maar het is er dan ook een om nooit te vergeten.

AMEN